



---

OFFERYNNAU STATUDOL  
CYMRU

---

**2011 Rhif 692 (Cy.104)**

**ANIFEILIAID, CYMRU**

**IECHYD ANIFEILIAID**

**Gorchymyn Twbercwlosis (Cymru)  
2011**

**NODYN ESBONIADOL**

*(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Gorchymyn)*

Mae'r Gorchymyn hwn, a wnaed o dan Ddeddf Iechyd Anifeiliaid 1981 yn rhoi pwerau i Weinidogion Cymru mewn perthynas â thwbercwlosis yng Nghymru.

Mae Rhan 1 yn gwneud darpariaethau cyffredinol, gan gynnwys enwi, cychwyn a dehongli. Mae erthygl 3 yn darparu ar gyfer dirymu Gorchymyn Twbercwlosis (Ceirw) 1989 a Gorchymyn Twbercwlosis (Ceirw) Hysbysiad o Gigydda Arfaethedig ac Iawndal 1989 o ran Cymru. Mae erthygl 3 hefyd yn diwygio Gorchymyn Twbercwlosis (Cymru) 2010. Mae erthygl 4 yn darparu ar gyfer arbedion a phontio.

Mae Rhan 2 yn gwneud darpariaeth ar gyfer profi a symud anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol. Mae erthygl 5 yn cyflwyno gofyniad bod rhaid cael dull o adnabod anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol penodol. Mae erthygl 6 yn gwneud darpariaeth ynglŷn â hysbysu am glefydau. Mae erthyglau 7 ac 8 yn gwneud darpariaeth ynglŷn ag arolygwyr milfeddygol. Mae erthyglau 9 a 10 yn gwneud darpariaeth ynglŷn â phrofi anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol. Mae erthyglau 11 i 19 yn gwneud darpariaeth ynglŷn â rheolaethau at y diben o atal clefydau rhag lledaenu.

Mae Rhan 3 yn gwneud darpariaeth ynglŷn ag iawndal am anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol, a gigyddir oherwydd twbercwlosis. Mae erthygl 20 yn darparu ar gyfer cyfrifo swm yr iawndal. Yn yr erthygl honno hefyd darperir ar gyfer panel i adolygu'r cyfrifiad o werth anifail nad yw'n anifail buchol.

---

WELSH STATUTORY  
INSTRUMENTS

---

**2011 No. 692 (W.104)**

**ANIMALS, WALES**

**ANIMAL HEALTH**

**The Tuberculosis (Wales) Order  
2011**

**EXPLANATORY NOTE**

*(This note is not part of the Order)*

This Order, made under the Animal Health Act 1981, confers powers on the Welsh Ministers in relation to tuberculosis in Wales.

Part 1 makes general provisions including title, commencement and interpretation. Article 3 provides for revocation of the Tuberculosis (Deer) Order 1989 and the Tuberculosis (Deer) Notice of Intended Slaughter and Compensation Order 1989 in relation to Wales. Article 3 also amends the Tuberculosis (Wales) Order 2010. Article 4 provides for savings and transition.

Part 2 makes provision for testing and movement of non-bovine animals. Article 5 introduces a requirement that certain non-bovine animals must be identified. Article 6 makes provision with respect to the notification of disease. Articles 7 and 8 make provision in relation to veterinary inspectors. Articles 9 and 10 make provision with respect to the testing of non-bovine animals. Articles 11 to 19 make provision in respect of controls for the purpose of preventing the spread of disease.

Part 3 makes provision in respect of compensation for non-bovine animals slaughtered for tuberculosis. Article 20 provides for the calculation of the amount of compensation. The article also provides for a panel to review the calculation of the value of a non-bovine animal.

Paratowyd asesiad effaith rheoleiddiol mewn perthynas â'r Gorchymyn hwn, a gellir cael copi ohono o Swyddfa Prif Swyddog Milfeddygol Cymru, Llywodraeth Cynulliad Cymru, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NQ.

A regulatory impact assessment has been prepared in relation to this Order and a copy may be obtained from the Office of the Chief Veterinary Officer for Wales, Welsh Assembly Government, Cathays Park, Cardiff, CF10 3NQ.

**2011 Rhif 692 (Cy.104)**

**ANIFEILIAID, CYMRU**

**IECHYD ANIFEILIAID**

**Gorchymyn Twbercwlosis (Cymru)  
2011**

<i>Gwnaed</i>	<i>8 Mawrth 2011</i>
<i>Gosodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru</i>	<i>9 Mawrth 2011</i>
<i>Yn dod i rym</i>	<i>31 Mawrth 2011</i>

Mae Gweinidogion Cymru yn gwneud y Gorchymyn a ganlyn drwy arfer y pwerau a roddir gan adrannau 1, 7(1), 8(1), 15(4), 25, 32(2), 34(7), 83(2) ac 88(2) o Ddeddf Iechyd Anifeiliaid 1981(1).

**RHAN 1**

Cyffredinol

**Enwi, cychwyn a chymhwyso**

1. Enw'r Gorchymyn hwn yw Gorchymyn Twbercwlosis (Cymru) 2011; mae'n gymwys o ran Cymru ac yn dod i rym ar 31 Mawrth 2011.

**Dehongli**

2. Yn y Gorchymyn hwn—

ystyr "anifail dan amheuaeth" ("*suspected animal*") yw anifail nad yw'n anifail buchol, yr amheuir yr effeithiwyd arno gan dwbercwlosis, ac y mae'n cynnwys anifail nad yw'n anifail buchol a fu mewn cysylltiad agos ag anifail o'r fath nad yw'n anifail buchol;

**2011 No. 692 (W.104)**

**ANIMALS, WALES**

**ANIMAL HEALTH**

**The Tuberculosis (Wales) Order  
2011**

<i>Made</i>	<i>8 March 2011</i>
<i>Laid before the National Assembly for Wales</i>	<i>9 March 2011</i>
<i>Coming into force</i>	<i>31 March 2011</i>

The Welsh Ministers make the following Order in exercise of powers conferred by sections 1, 7(1), 8(1), 15(4), 25, 32(2), 34(7), 83(2) and 88(2) of the Animal Health Act 1981(1).

**PART 1**

General

**Title, commencement and application**

1. The title of this Order is the Tuberculosis (Wales) Order 2011; it applies in relation to Wales and comes into force on 31 March 2011.

**Interpretation**

2. In this Order—

"the Act" ("*y Ddeddf*") means the Animal Health Act 1981;

"affected animal" ("*anifail yr effeithiwyd arno*") means a non-bovine animal which is affected with tuberculous emaciation, or is excreting or discharging tuberculous material, or is affected

---

(1) 1981 p.22. Rhoddir ystyr "the Minister" yn adran 86(1). Mae swyddogaethau o dan y Ddeddf yn arferadwy (o ran Cymru) gan Weinidogion Cymru, yn rhinwedd Gorchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 1999 (O.S. 1999/672); Gorchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 2004 (O.S. 2004/3044) ac adran 162 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (p.32) a pharagraff 30 o Atodlen 11 i'r Ddeddf honno.

---

(1) 1981 c.22. The meaning of "the Minister" is given by section 86(1). Functions under the Act are exercisable by the Welsh Ministers (in relation to Wales), by virtue of the National Assembly for Wales (Transfer of Functions) Order 1999 (S.I. 1999/672); the National Assembly for Wales (Transfer of Functions) Order 2004 (S.I. 2004/3044) and section 162 of, and paragraph 30 of Schedule 11 to, the Government of Wales Act 2006 (c.32).

ystyr "anifail nad yw'n anifail buchol" ("*non-bovine animal*") yw carw, gafr, alpaca, gwanaco, lama neu ficwnia;

ystyr "anifail yr effeithiwyd arno" ("*affected animal*") yw anifail nad yw'n anifail buchol yr effeithiwyd arno gan deneuo twbercylaidd, neu sy'n ysgarthu neu'n gollwng deunydd twbercylaidd, neu yr effeithiwyd arno gan beswch cronig, neu sy'n dangos unrhyw arwyddion clinigol eraill o dwbercwlosis;

ystyr "ceidwad" ("*keeper*") yw unrhyw berson sy'n berchen neu sy'n gyfrifol am anifail nad yw'n anifail buchol, pa un ai ar sail barhaol neu dros dro, ond nid yw'n cynnwys person sy'n gyfrifol am anifail nad yw'n anifail buchol oherwydd, yn unig, bod y person hwnnw'n ei gludo;

ystyr "diheintydd cymeradwy" ("*approved disinfectant*") yw diheintydd a gymeradwywyd i'w ddefnyddio yn erbyn twbercwlosis yn unol â Gorchymyn Clefydau Anifeiliaid (Diheintyddion a Gymeradwywyd) (Cymru) 2007(1);

ystyr "y Ddeddf" ("*the Act*") yw Deddf Iechyd Anifeiliaid 1981;

ystyr "hysbysiad gwella milfeddygol" ("*veterinary improvement notice*") yw hysbysiad a gyflwynir o dan erthygl 8 (hysbysiad gwella milfeddygol);

mae "mangre" ("*premises*") yn cynnwys—

- (a) tir neu adeiladau; a
- (b) unrhyw le arall gan gynnwys, yn benodol, cerbyd, llong, awyren, neu babell neu adeiledd symudol arall;

ystyr "prawf perthnasol" ("*relevant test*") yw prawf diagnostig ar gyfer twbercwlosis a gymeradwyir gan Weinidogion Cymru; ac

ystyr "twbercwlosis" ("*tuberculosis*") yw heintiad â *Mycobacterium bovis* (*M. bovis*).

## Dirymiadau a diwygiadau

3.—(1) Mae'r Gorchymynion a ganlyn wedi eu dirymu i'r graddau y maent yn gymwys i Gymru—

- (a) Gorchymyn Twbercwlosis (Ceirw) 1989(2); a
- (b) Gorchymyn Twbercwlosis (Ceirw) Hysbysiad o Gigydda Arfaethedig ac Iawndal 1989(3).

(2) Yng Ngorchymyn Twbercwlosis (Cymru) 2010(4)—

with a chronic cough, or shows any other clinical signs of tuberculosis;

"approved disinfectant" ("*diheintydd cymeradwy*") means a disinfectant that is approved for use against tuberculosis in accordance with the Diseases of Animals (Approved Disinfectants) (Wales) Order 2007(1);

"keeper" ("*ceidwad*") means any person who owns or is responsible for a non-bovine animal whether on a permanent or temporary basis, but it does not include a person responsible for a non-bovine animal solely because the person is transporting it;

"non-bovine animal" ("*anifail nad yw'n anifail buchol*") means a deer, goat, alpaca, guanaco, llama or vicuna;

"premises" ("*mangre*") includes—

- (a) land or buildings; and
- (b) any other place including, in particular, a vehicle, a vessel, an aircraft, or a tent or other moveable structure;

"relevant test" ("*prawf perthnasol*") means a diagnostic test for tuberculosis which is approved by the Welsh Ministers;

"suspected animal" ("*anifail dan amheuaeth*") means a non-bovine animal which is suspected of being affected with tuberculosis and includes a non-bovine animal that has been in close contact with such a non-bovine animal;

"tuberculosis" ("*twbercwlosis*") means infection with *Mycobacterium bovis* (*M. bovis*); and

"veterinary improvement notice" ("*hysbysiad gwella milfeddygol*") means a notice served under article 8 (veterinary improvement notice).

## Revocations and amendments

3.—(1) The following Orders are revoked insofar as they apply in relation to Wales—

- (a) the Tuberculosis (Deer) Order 1989(2); and
- (b) the Tuberculosis (Deer) Notice of Intended Slaughter and Compensation Order 1989(3).

(2) In the Tuberculosis (Wales) Order 2010(4)—

---

(1) O.S. 2007/2803 (Cy.236).

(2) O.S. 1989/878.

(3) O.S. 1989/1316.

(4) O.S. 2010/1379 (Cy.122).

---

(1) S.I. 2007/2803 (W.236).

(2) S.I. 1989/878.

(3) S.I. 1989/1316.

(4) S.I. 2010/1379 (W.122).

- (a) yn erthygl 12(1) (profi ar gyfer twbercwlosis) rhodder "cyn" yn lle "erbyn"; a
- (b) yn erthygl 22(1) (adnabod *M. bovis* mewn labordy) rhodder "hysbysu Gweinidogion Cymru" yn lle "hysbysu'r Asiantaeth Labordai Milfeddygol".

- (a) in article 12(1) (tuberculosis testing) for "by" substitute "before"; and
- (b) in article 22(1) (isolation of *M. Bovis* in a laboratory) for "Veterinary Laboratories Agency" substitute "Welsh Ministers".

### Arbedion a phontio

4.–(1) Bydd unrhyw hysbysiad neu drwydded a ddyroddwyd, neu gymeradwyaeth neu ganiatâd a roddwyd, o dan Orchymyn Twbercwlosis (Ceirw) 1989 neu Orchymyn Twbercwlosis (Ceirw) Hysbysiad o Gigydda Arfaethedig ac Iawndal 1989 ac sy'n effeithiol pan ddaw'r Gorchymyn hwn i rym, yn parhau mewn grym, fel pe bai'n hysbysiad neu drwydded a ddyroddwyd, neu'n gymeradwyaeth neu ganiatâd a roddwyd, o dan y Gorchymyn hwn.

(2) Mae'r Gorchymyn hwn yn gymwys mewn perthynas â hysbysiad a gyflwynir o dan Orchymyn Twbercwlosis (Ceirw) Hysbysiad o Gigydda Arfaethedig ac Iawndal 1989 fel y mae'n gymwys i hysbysiad a gyflwynir o dan y Gorchymyn hwn.

### Savings and transition

4.–(1) Any notice or licence issued, or approval or consent granted, under the Tuberculosis (Deer) Order 1989 or the Tuberculosis (Deer) Notice of Intended Slaughter and Compensation Order 1989 and which has effect at the coming into force of this Order remains in force as if it were a notice or licence issued, or approval or consent granted, under this Order.

(2) This Order applies in relation to a notice served under the Tuberculosis (Deer) Notice of Intended Slaughter and Compensation Order 1989 as it applies to a notice served under this Order.

## RHAN 2

### Profi a Symud

#### Dull Adnabod

5. Rhaid i geidwad carw, alpaca, gwanaco, lama neu ficwnia ei farcio neu ei nodi mewn modd a gymeradwyir gan Weinidogion Cymru.

#### Hysbysu am glefyd mewn anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol

6.–(1) Rhaid i unrhyw berson—

- (a) sydd ag unrhyw anifail nad yw'n anifail buchol yn ei feddiant neu dan ei ofal, a'r person hwnnw'n amau bod yr anifail, neu y gallai fod, yn anifail yr effeithiwyd arno;
- (b) sydd, yng nghwrs ymarfer y person hwnnw fel milfeddyg, yn archwilio anifail nad yw'n anifail buchol y mae'r person hwnnw'n amau ei fod, neu y gallai fod, yn anifail yr effeithiwyd arno; neu
- (c) sydd, yng nghwrs dyletswyddau'r person hwnnw, yn archwilio, at unrhyw ddiben, anifail nad yw'n anifail buchol y mae'r person hwnnw'n amau ei fod, neu y gallai fod, yn anifail yr effeithiwyd arno,

hysbysu Gweinidogion Cymru ar unwaith.

(2) Rhaid i unrhyw berson sydd ag unrhyw anifail nad yw'n anifail buchol yn ei feddiant neu dan ei ofal,

## PART 2

### Testing and Movement

#### Identification

5. The keeper of a deer, alpaca, guanaco, llama or vicuna must mark or identify it in a manner approved by the Welsh Ministers.

#### Notification of disease in non-bovine animals

6.–(1) Any person who—

- (a) has possession or charge of any non-bovine animal which the person suspects is or may be an affected animal;
- (b) in the course of the person's practice as a veterinary surgeon examines a non-bovine animal which the person suspects is or may be an affected animal; or
- (c) in the course of the person's duties inspects, for any purpose, a non-bovine animal which the person suspects is or may be an affected animal,

must notify the Welsh Ministers immediately.

(2) Any person who has possession or charge of any non-bovine animal which the person suspects is or may

a'r person hwnnw'n amau bod, neu y gallai fod, yr anifail yn anifail yr effeithiwyd arno, tra'n aros am gasgliad yr ymchwiliad milfeddygol o dan erthygl 7 ac am gyflwyno unrhyw hysbysiad o dan yr erthygl honno, weithredu ar unwaith i—

- (a) cadw'r anifail hwnnw nad yw'n anifail buchol yn y fangre lle y mae ar y pryd;
- (b) ei ynysu oddi wrth anifeiliaid eraill, i'r graddau a bennir yn yr hysbysiad; a
- (c) mabwysiadu rhagofalon mewn perthynas â llaeth a gynhyrchir gan yr anifail hwnnw nad yw'n anifail buchol, fel pe bai hysbysiad o dan erthygl 7 eisoes wedi ei gyflwyno.

### **Ymchwiliad milfeddygol i bresenoldeb clefyd**

7.—(1) Pan fo arolygydd milfeddygol o'r farn yn rhesymol bod anifail yr effeithiwyd arno neu anifail dan amheuaeth (ac eithrio adweithydd), neu garcas anifail nad yw'n anifail buchol yr effeithiwyd arno neu yr amheuir yr effeithiwyd arno, gan dwbercwlosis, yn bresennol mewn unrhyw fangre, rhaid i'r arolygydd milfeddygol, mor fuan ag y bo'n ymarferol, gymryd pa gamau bynnag sy'n angenrheidiol i ganfod a yw'r anifail neu'r carcas mewn gwirionedd yn un yr effeithiwyd arno neu dan amheuaeth.

(2) Caiff arolygydd milfeddygol, at ddibenion yr erthygl hon, archwilio unrhyw anifail nad yw'n anifail buchol, neu garcas anifail nad yw'n anifail buchol, sydd yn y fangre a chymryd pa bynnag samplau o unrhyw anifail nad yw'n anifail buchol neu garcas o'r fath, neu gyflawni pa bynnag brofion sy'n ofynnol at y diben o wneud diagnosis.

(3) Pan fo arolygydd milfeddygol wedi archwilio anifail nad yw'n anifail buchol, ac o'r farn ei fod yn anifail yr effeithiwyd arno neu'n anifail dan amheuaeth, rhaid iddo gyflwyno hysbysiad i geidwad yr anifail hwnnw nad yw'n anifail buchol, sy'n ei gwneud yn ofynnol bod y ceidwad—

- (a) yn cadw'r anifail hwnnw nad yw'n anifail buchol yn unol â gofynion yr hysbysiad a'i gadw wedi'i ynysu oddi wrth anifeiliaid eraill i'r graddau a bennir yn yr hysbysiad;
- (b) pan fo'n briodol, yn cymryd camau i sicrhau na chymysgir y llaeth a gynhyrchir gan yr anifail nad yw'n anifail buchol â llaeth arall, bod llaeth yr anifail yn cael ei ferwi neu'i sterileiddio rywfodd arall, a bod unrhyw declyn y bu'r llaeth hwnnw mewn cysylltiad ag ef cyn ei drin felly yn cael ei lanhau'n drwyadl a'i sgaldio â stêm neu ddŵr berwedig cyn defnyddio'r teclyn hwnnw drachefn; ac
- (c) yn sicrhau na symudir unrhyw anifail i'r fangre neu ba bynnag ran o'r fangre a bennir yn yr hysbysiad, nac oddi arni, ac eithrio dan awdurdod trwydded a ddyroddwyd gan arolygydd.

be an affected animal must, pending conclusion of the veterinary inquiry under article 7 and the service of any notice under that article, immediately—

- (a) detain that non-bovine animal on the premises where it then is;
- (b) isolate it from other animals to the extent specified in the notice; and
- (c) adopt precautions with respect to milk produced by that non-bovine animal as if a notice under article 7 had already been served.

### **Veterinary inquiry as to the existence of disease**

7.—(1) Where a veterinary inspector reasonably believes an affected animal or a suspected animal (other than a reactor) or a carcass of a non-bovine animal that is affected with or suspected of being affected with tuberculosis is present on any premises, the veterinary inspector must, with all practicable speed, take such steps as may be necessary to establish whether it is in fact an affected or suspected animal or carcass.

(2) A veterinary inspector may, for the purposes of this article, examine any non-bovine animal or carcass of a non-bovine animal on the premises and take such samples from any such non-bovine animal or carcass or carry out such tests as may be required for the purpose of diagnosis.

(3) Where a veterinary inspector has examined a non-bovine animal and is of the opinion that it is an affected animal or suspected animal, the veterinary inspector must serve a notice on the keeper of that non-bovine animal requiring the keeper to—

- (a) detain that non-bovine animal in accordance with the requirements of the notice and keep it isolated from other animals to the extent specified in the notice;
- (b) where appropriate, take steps to ensure that the milk produced by the non-bovine animal is not mixed with other milk and is boiled or otherwise sterilised and that any utensil with which such milk has been in contact before it is so treated is thoroughly cleansed and scalded with steam or boiling water before the utensil is used again; and
- (c) ensure that no animal is moved on to or off the premises or such part of the premises as is specified in the notice except under the authority of a licence issued by an inspector.

(4) Yn yr erthygl hon, ystyr "adweithydd" ("*reactor*") yw anifail nad yw'n anifail buchol, sy'n adweithio i brawf perthnasol mewn modd sy'n gyson â bod twbercwlosis wedi effeithio arno.

### Hysbysiad gwella milfeddygol

8.–(1) Caiff arolygydd milfeddygol gyflwyno hysbysiad ("hysbysiad gwella milfeddygol") ("*veterinary improvement notice*") i geidwad anifail nad yw'n anifail buchol, sy'n ei gwneud yn ofynnol bod y ceidwad, erbyn dyddiad a bennir yn yr hysbysiad, yn gwneud pethau neu'n ymatal rhag gwneud pethau, at y diben o atal clefyd rhag lledaenu ac, yn benodol, caiff osod unrhyw un neu ragor o'r gofynion a grybwyllir ym mharagraff (2).

(2) Mae'r gofynion y ceir eu gosod drwy gyfrwng hysbysiad gwella milfeddygol yn cynnwys–

- (a) codi ffensys, clwydi a chamfeydd;
- (b) mabwysiadu dulliau effeithiol o allgáu grwpiau o anifeiliaid o rannau penodedig o'r fangre;
- (c) diogelu silwair, storffeydd bwydydd anifeiliaid a manau bwydo rhag bywyd gwyllt, gan gynnwys adar;
- (ch) cymryd camau rhesymol i sicrhau bod y bobl sy'n mynd ar dir y ceidwad yn cymryd rhagofalon rhesymol rhag lledaenu clefyd.

### Profi ar gyfer twbercwlosis

9.–(1) Caiff Gweinidogion Cymru gyflwyno hysbysiad ("hysbysiad prawf") ("*test notice*") i geidwad anifail nad yw'n anifail buchol, sy'n ei gwneud yn ofynnol bod y ceidwad yn sicrhau y profir unrhyw anifail o'r fath nad yw'n anifail buchol ar gyfer twbercwlosis drwy gyfrwng prawf perthnasol cyn dyddiad a bennir yn yr hysbysiad.

(2) Rhaid i geidwad unrhyw anifail nad yw'n anifail buchol gydymffurfio â holl ofynion rhesymol arolygydd er mwyn hwyluso–

- (a) adnabod ac archwilio'r anifail hwnnw nad yw'n anifail buchol gan yr arolygydd;
- (b) cyflawni, neu ddarllen, unrhyw brawf perthnasol ar yr anifail; neu
- (c) symud yr anifail hwnnw nad yw'n anifail buchol ar gyfer ei gigydda,

ac yn benodol, rhaid i'r ceidwad drefnu, ar gost y ceidwad ei hunan, i gasglu, corlannu a diogelu unrhyw anifail o'r fath nad yw'n anifail buchol os gofynnir iddo.

(3) Pan fo prawf perthnasol wedi'i gyflawni ar anifail nad yw'n anifail buchol, ni chaiff unrhyw berson symud yr anifail hwnnw nad yw'n anifail buchol o'r fangre neu'r rhan o'r fangre lle y'i cedwir, ac eithrio–

- (a) pan symudir yw'n anifail dan awdurdod trwydded

(4) In this article "reactor" ("*adweithydd*") means a non-bovine animal that gives rise to a reaction to a relevant test which is consistent with its being affected with tuberculosis.

### Veterinary improvement notice

8.–(1) A veterinary inspector may serve a notice ("veterinary improvement notice") ("*hysbysiad gwella milfeddygol*") on the keeper of a non-bovine animal requiring the keeper, by a date specified in the notice, to do things or to refrain from doing things for the purpose of preventing the spread of disease and, in particular, may impose any of the requirements mentioned in paragraph (2).

(2) The requirements that may be imposed by means of a veterinary improvement notice include–

- (a) erecting fences, gates and stiles;
- (b) adopting effective methods of excluding groups of animals from specified parts of the premises;
- (c) protecting silage, feed storage and feeding areas from wildlife including birds;
- (d) taking reasonable steps to ensure that people who enter the keeper's land take reasonable precautions against the spread of disease.

### Tuberculosis testing

9.–(1) The Welsh Ministers may serve on the keeper of a non-bovine animal a notice ("test notice") ("*hysbysiad prawf*") requiring the keeper to have any such non-bovine animal tested for tuberculosis with a relevant test before a date specified in the notice.

(2) The keeper of any non-bovine animal must comply with all reasonable requirements of an inspector with a view to facilitating–

- (a) the identification and examination of that non-bovine animal by that inspector;
- (b) the application to it, or the reading, of any relevant test; or
- (c) the removal of that non-bovine animal for slaughter,

and in particular must arrange at the keeper's own expense for the collection, penning and securing of any such non-bovine animal if so required.

(3) Where a relevant test has been applied to a non-bovine animal, no person may move that non-bovine animal from the premises or the part of the premises on which it is kept unless–

- (a) the movement is under the authority of a

a ddyroddwyd gan arolygydd milfeddygol; neu

- (b) pan fo canlyniadau'r prawf wedi eu darllen gan arolygydd a'r canlyniadau hynny'n negyddol.

(4) Heb ragfarnu erthygl 12, os yw'r ceidwad wedi methu â chael profi anifail nad yw'n anifail buchol yn unol â gofyniad hysbysiad prawf, caiff Gweinidogion Cymru, mewn perthynas â'r fangre lle cedwir yr anifail nad yw'n anifail buchol, drwy gyflwyno hysbysiad i'r ceidwad, wahardd symud anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol, neu'r cyfryw anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol a bennir yn yr hysbysiad, i'r fangre honno neu oddi arni, neu unrhyw ran o'r fangre honno fel a bennir yn yr hysbysiad, yn ddarostyngedig i unrhyw symud a ganiateir o dan awdurdod trwydded a ddyroddir gan arolygydd.

(5) Heb ragfarnu unrhyw achos ynglŷn â thramgwydd o dan adran 73 o'r Ddeddf yn rhinwedd y Gorchymyn hwn, pan fo ceidwad wedi methu â chael profi anifail nad yw'n anifail buchol yn unol â gofyniad hysbysiad prawf, caiff Gweinidogion Cymru gymryd, neu beri cymryd, pob un o'r camau a fydd yn angenrheidiol i hwyluso archwilio, profi, prasio a symud yr anifail hwnnw nad yw'n anifail buchol, a chaiff Gweinidogion Cymru adennill, oddi wrth y ceidwad, swm unrhyw dreuliau a achosir iddynt yn rhesymol.

(6) Pan fo—

- (a) y ceidwad wedi methu â chael profi anifail nad yw'n anifail buchol yn unol â gofyniad hysbysiad prawf; ac
- (b) am y rhesymau a bennir ym mharagraff (7), yr anifail nad yw'n anifail buchol heb ei brofi yn unol â pharagraff (5),

rhaid trin yr anifail nad yw'n anifail buchol at ddibenion adran 32 o'r Ddeddf fel anifail yr effeithiwyd arno gan dwbercwlosis.

(7) Y rhesymau a grybwyllir ym mharagraff (6) yw rhesymau ymarferoldeb, gan gynnwys anawsterau o ran casglu'r anifail nad yw'n anifail buchol yn ddiogel, oherwydd ei wylltneib, neu oherwydd natur y dirwedd lle cedwir yr anifail hwnnw.

### **Cofnodion o brofion ar gyfer twbercwlosis**

**10.**—(1) Pan fo prawf perthnasol wedi ei gyflawni ar anifail nad yw'n anifail buchol, rhaid i Weinidogion Cymru, cyn gynted ag y bo'n ymarferol wedi i arolygydd ddarllen canlyniadau'r prawf, roi i geidwad yr anifail hwnnw nad yw'n anifail buchol, gofnod ysgrifenedig o'r canlyniadau.

(2) Nid yw paragraff (1) yn gymwys i anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol y gwaherddir eu symud, neu y parheir i wahardd eu symud, o dan y Gorchymyn hwn yn dilyn y prawf.

(3) Rhaid i'r ceidwad—

licence issued by a veterinary inspector; or

- (b) the results of the test have been read by an inspector and are negative.

(4) Without prejudice to article 12, where the keeper has failed to have a non-bovine animal tested as required by a test notice, the Welsh Ministers may, in relation to the premises where the non-bovine animal is kept, by notice served on the keeper, prohibit the movement of non-bovine animals, or of such non-bovine animals as are specified in the notice, on to or off the premises, or any part of those premises, as are specified in the notice, subject to movement that is allowed under the authority of a licence issued by an inspector.

(5) Without prejudice to any proceedings for an offence under section 73 of the Act by virtue of this Order, where the keeper has failed to have a non-bovine animal tested as required by a test notice, the Welsh Ministers may take or cause to be taken all the steps that may be necessary to facilitate the examination, testing and removal of that non-bovine animal and the Welsh Ministers may recover the amount of any expenses that are reasonably incurred by them from the keeper.

(6) Where—

- (a) the keeper has failed to have a non-bovine animal tested as required by a test notice; and
- (b) for the reasons set out in paragraph (7) the non-bovine animal has not been tested in accordance with paragraph (5),

the non-bovine animal must be treated as being affected with tuberculosis for the purposes of section 32 of the Act.

(7) The reasons mentioned in paragraph (6) are those of practicability and include difficulties in gathering the non-bovine animal safely due to its wildness or the nature of the terrain on which it is kept.

### **Tuberculosis test records**

**10.**—(1) Where a relevant test has been applied to a non-bovine animal, the Welsh Ministers must, as soon as practicable after the results of the test have been read by an inspector, give the keeper of that non-bovine animal a written record of the results.

(2) Paragraph (1) does not apply to non-bovine animals in respect of which movement is, or remains, prohibited under this Order following the test.

(3) The keeper must—



- (a) dal gafael ar y cofnod o ganlyniadau'r prawf am gyfnod o 3 blynedd a 60 diwrnod, sy'n cychwyn gyda'r diwrnod ar ôl y dyddiad y rhoddir y pigiad gyda thwbercwlin; a
- (b) dangos y cofnod hwnnw pan fo arolygydd yn gofyn am ei weld.

### **Gwaharddiadau**

**11.**–(1) Ni chaiff unrhyw berson frechu anifail nad yw'n anifail buchol yn erbyn twbercwlosis heb ganiatâd ysgrifenedig Gweinidogion Cymru.

(2) Ni chaiff unrhyw berson roi triniaeth ar gyfer twbercwlosis i anifail nad yw'n anifail buchol heb ganiatâd ysgrifenedig Gweinidogion Cymru.

(3) Ni chaiff unrhyw berson brofi anifail nad yw'n anifail buchol ar gyfer twbercwlosis ac eithrio gyda chaniatâd ysgrifenedig Gweinidogion Cymru, a rhaid i berson y rhoddir caniatâd o'r fath iddo adrodd y canlyniadau ar unwaith wrth Weinidogion Cymru.

(4) Ni chaiff unrhyw berson ymyrryd â, neu rwystro, cyflawni neu ddarllen prawf perthnasol.

### **Ynysu a gwahardd symud anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol**

**12.** Caiff arolygydd, at y diben o reoli neu atal lledaeniad twbercwlosis, drwy gyflwyno hysbysiad i geidwad anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol a gedwir yn y cyfryw fangreodd a bennir yn yr hysbysiad–

- (a) ei gwneud yn ofynnol bod y cyfryw anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol a bennir yn yr hysbysiad yn cael eu hynysu oddi wrth anifeiliaid eraill i'r graddau a bennir yn yr hysbysiad; a
- (b) gwahardd symud anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol, neu'r cyfryw anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol a bennir yn yr hysbysiad, i'r mangreodd hynny neu oddi arnynt, ac eithrio dan awdurdod trwydded a ddyroddir gan arolygydd.

### **Hysbysu'r bwriad i gigydda anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol**

**13.**–(1) Pan fo Gweinidogion Cymru yn bwriadu peri i anifail nad yw'n anifail buchol gael ei gigydda o dan adran 32 o'r Ddeddf fel y'i cymhwysir i dwbercwlosis, rhaid i arolygydd gyflwyno hysbysiad i geidwad yr anifail nad yw'n anifail buchol, i roi gwybod iddo am y bwriad i gigydda, ac i wneud yn ofynnol bod y ceidwad yn cadw'r anifail nad yw'n anifail buchol, hyd nes y cigydda hwnnw, neu hyd nes y caiff ei symud ar gyfer y cigydda hwnnw, ar y cyfryw ran o'r fangre a bennir yn yr hysbysiad, ac i'w ynysu i'r graddau a bennir yn yr hysbysiad.

- (a) retain the record of the results of the test for a period of 3 years and 60 days beginning with the day following the date of injection of tuberculin; and
- (b) produce such record when requested to do so by an inspector.

### **Prohibitions**

**11.**–(1) No person may vaccinate a non-bovine animal against tuberculosis without the written consent of the Welsh Ministers.

(2) No person may treat a non-bovine animal for tuberculosis without the written consent of the Welsh Ministers.

(3) No person may perform a test for tuberculosis on a non-bovine animal except with the written consent of the Welsh Ministers and a person to whom any such consent is given must report the results immediately to the Welsh Ministers.

(4) No person may interfere with or obstruct the application or the reading of a relevant test.

### **Isolation and prohibition on movement of non-bovine animals**

**12.** An inspector may, for the purpose of controlling or preventing the spread of tuberculosis, by notice served on the keeper of non-bovine animals kept on such premises as are specified in the notice–

- (a) require such non-bovine animals as are specified in the notice to be isolated from other animals to the extent specified in the notice; and
- (b) prohibit the movement of non-bovine animals, or of such non-bovine animals as are specified in the notice, on to or off such premises, except under the authority of a licence issued by an inspector.

### **Notification of intended slaughter of non-bovine animals**

**13.**–(1) Where the Welsh Ministers intend to cause a non-bovine animal to be slaughtered under section 32 of the Act in its application to tuberculosis, an inspector must serve a notice on the keeper of the non-bovine animal informing the keeper of the intended slaughter and requiring the keeper to detain the non-bovine animal pending such slaughter, or its removal for such slaughter, on such part of the premises as is specified in the notice and to isolate it to the extent specified in the notice.

(2) Pan fo hysbysiad wedi ei gyflwyno o dan baragraff (1), ni chaiff unrhyw berson symud yr anifail nad yw'n anifail buchol ac eithrio i'w gigydda, ac eithrio dan awdurdod trwydded a ddyroddir gan arolygydd.

### Rhagofalon rhag lleadaenu haint

14.–(1) Pan fo arolygydd milfeddygol wedi'i fodloni bod unrhyw anifail nad yw'n anifail buchol a gedwir mewn unrhyw fangre'n anifail yr effeithiwyd arno neu'n anifail dan amheuaeth, caiff yr arolygydd milfeddygol, drwy gyflwyno hysbysiad i geidwad unrhyw anifail o'r fath nad yw'n anifail buchol, ei gwneud yn ofynnol bod y ceidwad–

- (a) yn trin ac yn storio tail neu slyri o unrhyw le a ddefnyddiwyd gan unrhyw anifail o'r fath nad yw'n anifail buchol yn unol â gofynion yr hysbysiad;
- (b) yn ymatal rhag gwasgaru unrhyw dail neu chwistrellu neu wasgaru unrhyw slyri o unrhyw le a ddefnyddiwyd gan unrhyw anifail o'r fath nad yw'n anifail buchol, ac eithrio yn unol â gofynion yr hysbysiad;
- (c) yn ymatal rhag symud unrhyw dail, slyri neu unrhyw wastraff anifail arall o'r fangre, ac eithrio dan awdurdod trwydded a ddyroddwyd gan arolygydd;
- (ch) yn cymryd pa bynnag gamau sy'n rhesymol ymarferol i rwystro unrhyw anifail nad yw'n anifail buchol a gedwir yn y fangre rhag heintio unrhyw anifail a gedwir mewn unrhyw fangre gyffiniol;
- (d) yn trefnu ar gyfer ynysu unrhyw anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol a bennir yn yr hysbysiad i'r graddau a bennir yn yr hysbysiad;
- (dd) yn sicrhau na chaiff unrhyw ran neu rannau o'r fangre a bennir yn yr hysbysiad, eu defnyddio gan unrhyw anifail nad yw'n anifail buchol sydd yn y fangre, neu gan ba bynnag anifail arall neu anifeiliaid eraill a bennir yn yr hysbysiad;
- (e) yn glanhau a diheintio, gyda diheintydd cymeradwy, y cyfryw ran neu rannau o'r fangre, o fewn y cyfryw amser ac yn y cyfryw fodd a bennir yn yr hysbysiad;
- (f) yn glanhau a diheintio, gyda diheintydd cymeradwy, pob teclyn a phob eitem arall a ddefnyddiwyd ar gyfer ac o gwmpas anifail nad yw'n anifail buchol y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef, o fewn y cyfryw amser ac yn y cyfryw fodd a bennir yn yr hysbysiad; ac
- (ff) cymryd pa bynnag gamau eraill a ystyrir yn briodol gan yr arolygydd milfeddygol.

(2) Os yw'r ceidwad yn methu â chydymffurfio â gofynion yr hysbysiad, caiff Gweinidogion Cymru, heb ragfarnu unrhyw achos a allai ddeillio o'r methiant hwnnw, gyflawni neu beri cyflawni gofynion yr

(2) Where a notice has been served under paragraph (1), no person may move the non-bovine animal, other than to slaughter, except under the authority of a licence issued by an inspector.

### Precautions against spread of infection

14.–(1) Where a veterinary inspector is satisfied that any non-bovine animal kept on any premises is an affected animal or a suspected animal, the veterinary inspector may, by notice served on the keeper of any such non-bovine animal, require the keeper–

- (a) to treat and store manure or slurry from any place which has been used by any such non-bovine animal in accordance with the requirements of the notice;
- (b) not to spread any manure or to spray or spread any slurry from any place which has been used by any such non-bovine animal otherwise than in accordance with the requirements of the notice;
- (c) not to remove manure, slurry or other animal waste from the premises except under the authority of a licence issued by an inspector;
- (d) to take such steps as may be reasonably practicable to prevent any non-bovine animal kept on the premises from infecting any animal kept on any adjoining premises;
- (e) to arrange for the isolation of any non-bovine animals which may be specified in the notice to the extent specified in the notice;
- (f) to ensure that any part or parts of the premises specified in the notice are not used by any non-bovine animal on the premises, or by such other animal or animals as may be specified in the notice;
- (g) to cleanse and disinfect with an approved disinfectant such part or parts of the premises, within such time and in such manner, as may be specified in the notice;
- (h) to cleanse and disinfect with an approved disinfectant all utensils and other articles used for or about a non-bovine animal to which the notice relates, within such time and in such manner, as may be specified in the notice; and
- (i) to take such other action as the veterinary inspector considers appropriate.

(2) Where the keeper fails to comply with the requirements of the notice, the Welsh Ministers may, without prejudice to any proceedings arising out of such default, carry out or cause to be carried out the

hysbysiad, a chânt adennill, oddi wrth y ceidwad, swm unrhyw dreuliau a achosir iddynt yn rhesymol.

### **Anifeiliaid dan amheuaeth mewn marchnadoedd, sioeau etc**

15.–(1) Pan fo arolygydd milfeddygol o'r farn yn rhesymol bod anifail nad yw'n anifail buchol, mewn unrhyw fangre lle y cynhelir sioe, arddangosfa, marchnad, arwerthiant neu ffair, yn anifail yr effeithiwyd arno, yn anifail dan amheuaeth, neu'n un a fu'n agored i'w heintio â thwbercwlosis, caiff yr arolygydd milfeddygol–

- (a) drwy gyflwyno hysbysiad i geidwad yr anifail nad yw'n anifail buchol, ei gwneud yn ofynnol symud yr anifail hwnnw nad yw'n anifail buchol o'r fangre honno, a mynd ag ef–
  - (i) i ladd-dy i'w gigydda ar unwaith;
  - (ii) yn ôl i'r fangre yr aed â'r anifail nad yw'n anifail buchol ohoni i'r sioe, arddangosfa, marchnad, arwerthiant neu ffair; neu
  - (iii) i ba bynnag fangre arall a gymeradwyir gan yr arolygydd milfeddygol at y diben hwnnw; a
- (b) drwy gyflwyno hysbysiad i'r person sy'n gyfrifol am y fangre–
  - (i) ei gwneud yn ofynnol bod y person hwnnw'n sicrhau na ddefnyddir unrhyw ran neu rannau o'r fangre, a bennir yn yr hysbysiad, gan unrhyw anifail arall am ba bynnag gyfnod a bennir yn yr hysbysiad; a
  - (ii) ei gwneud yn ofynnol bod y person hwnnw, o fewn y cyfryw amser ac yn y cyfryw fodd a bennir yn yr hysbysiad–
    - (aa) yn glanhau a diheintio, gyda diheintydd cymeradwy, pa bynnag ran neu rannau o'r fangre a bennir yn yr hysbysiad; a
    - (bb) yn cael gwared ag unrhyw dail, slyri neu wastraff anifeiliaid arall, gwellt, sarn neu ddeunydd arall a fu mewn cysylltiad, neu a allai fod wedi dod i gysylltiad ag anifail o'r fath nad yw'n anifail buchol.

(2) Pan symudir anifail nad yw'n anifail buchol yn unol â pharagraff (1)(a)(ii) neu (iii), rhaid i'r ceidwad ei ynysu ar unwaith, a pheidio â'i symud o'r fangre drachefn, ac eithrio dan awdurdod trwydded a ddyroddwyd gan arolygydd.

(3) Os yw person y cyflwynwyd hysbysiad iddo o dan baragraff (1)(b) yn methu â chydymffurfio â gofynion yr hysbysiad, caiff Gweinidogion Cymru, heb ragfarnu unrhyw achos a allai ddeillio o'r methiant hwnnw, gyflawni neu beri cyflawni gofynion yr hysbysiad, a chânt adennill swm unrhyw dreuliau a achosir iddynt yn rhesymol, oddi wrth y person a

requirements of the notice, and the amount of any expenses reasonably incurred by them is recoverable from the keeper.

### **Suspected animals in markets, shows etc**

15.–(1) Where a veterinary inspector reasonably believes that a non-bovine animal on any premises at which a show, exhibition, market, sale or fair is being held is an affected animal, a suspected animal or has been exposed to infection by tuberculosis, the veterinary inspector may–

- (a) by notice served on the keeper of the non-bovine animal require that non-bovine animal to be removed from those premises and taken–
  - (i) to a slaughterhouse for immediate slaughter;
  - (ii) back to the premises from which the non-bovine animal was brought to the show, exhibition, market, sale or fair; or
  - (iii) to such other premises as may be approved by the veterinary inspector for the purpose; and
- (b) by notice served on the person in charge of the premises–
  - (i) require that person to ensure that any part or parts of the premises specified in the notice are not used by any other animal for such period as may be specified in the notice; and
  - (ii) require that person within such time and in such manner as may be specified in the notice–
    - (aa) to cleanse and disinfect with an approved disinfectant such part or parts of the premises as may be specified in the notice; and
    - (bb) to dispose of any manure, slurry or other animal waste, straw, litter or other matter that has, or might have, come into contact with such non-bovine animal.

(2) Where a non-bovine animal is moved in accordance with paragraph (1)(a)(ii) or (iii) the keeper must immediately put it into isolation and must not move it from the premises again except under the authority of a licence issued by an inspector.

(3) If any person on whom a notice is served under paragraph (1)(b) fails to comply with the requirements of the notice, the Welsh Ministers may, without prejudice to any proceedings arising out of such default, carry out or cause to be carried out the requirements of the notice, and the amount of any expenses reasonably incurred by them is recoverable

fethodd â chydymffurfio.

### **Marcio a symud anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol**

**16.**–(1) Os cyfarwyddir ef i wneud hynny gan arolygydd, rhaid i geidwad anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol farcio'r cyfryw anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol yn y modd sy'n ofynnol gan yr arolygydd.

(2) Caiff yr arolygydd farcio anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol.

(3) Ni chaiff neb newid nac ymyrryd ag unrhyw farc a osodir o dan yr erthygl hon.

(4) Rhaid i'r ceidwad gadw cofnod o symud anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol a rhaid iddo ddangos y cofnod hwnnw pan ofynnir iddo wneud hynny gan arolygydd.

### **Darpariaethau cyffredinol ynglŷn â hysbysiadau, trwyddedau a chymeradwyaethau**

**17.**–(1) Rhaid i unrhyw hysbysiad, trwydded neu gymeradwyaeth a ddyroddir neu a ganiateir o dan y Gorchymyn hwn fod yn ysgrifenedig.

(2) Caiff unrhyw drwydded a ddyroddir o dan y Gorchymyn hwn fod yn gyffredinol neu'n benodol, a cheir ei gwneud yn ddarostyngedig i amodau.

(3) Ceir rhoi unrhyw gymeradwyaeth a ganiateir o dan y Gorchymyn hwn yn ddarostyngedig i amodau.

(4) Ceir diwygio, atal dros dro neu ddirymu hysbysiad, trwydded neu gymeradwyaeth a ddyroddir neu a ganiateir o dan y Gorchymyn hwn mewn ysgrifen ar unrhyw adeg.

(5) Rhaid i unrhyw berson, y mae unrhyw ofyniad neu amod mewn hysbysiad, trwydded neu gymeradwyaeth a ddyroddir neu a ganiateir o dan y Gorchymyn hwn yn gymwys iddo, gydymffurfio â'r gofyniad neu'r amod hwnnw.

### **Dangos trwyddedau**

**18.** Pan symudir anifail nad yw'n anifail buchol o dan awdurdod trwydded (ac eithrio trwydded gyffredinol) a ddyroddwyd o dan y Gorchymyn hwn, rhaid i'r person sy'n gyfrifol am yr anifail nad yw'n anifail buchol a symudir, pan ofynnir hynny gan arolygydd o dan y Gorchymyn hwn, roi ei enw a'i gyfeiriad, a rhaid iddo ddangos y drwydded a chaniatáu gwneud copi ohoni.

### **Gorfodi**

**19.**–(1) Rhaid gorfodi'r Gorchymyn hwn gan yr awdurdod lleol.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru roi cyfarwyddyd,

by them from the person in default.

### **Marking and movement of non-bovine animals**

**16.**–(1) If directed to do so by an inspector, the keeper of non-bovine animals must mark such non-bovine animals in the manner required by the inspector.

(2) The inspector may mark non-bovine animals.

(3) No person may change or interfere with any mark that has been applied under this article.

(4) The keeper must keep a record of the movement of non-bovine animals and must produce that record on being required to do so by an inspector.

### **General provisions as to notices, licences and approvals**

**17.**–(1) Any notice, licence or approval issued or granted under this Order must be in writing.

(2) Any licence issued under this Order may be general or specific and may be made subject to conditions.

(3) Any approval granted under this Order may be made subject to conditions.

(4) A notice, licence or approval issued or granted under this Order may be amended, suspended or revoked in writing at any time.

(5) Any person to whom any requirement or condition in a notice, licence or approval issued or granted under this Order applies must comply with the requirement or condition.

### **Production of licences**

**18.** Where a non-bovine animal is moved under the authority of a licence (other than a general licence) issued under this Order, the person in charge of the non-bovine animal being moved must, on demand made under this Order by an inspector, give his or her name and address and must produce the licence and allow a copy of it to be taken.

### **Enforcement**

**19.**–(1) This Order must be enforced by the local authority.

(2) The Welsh Ministers may direct, in relation to

mewn perthynas ag unrhyw achos penodol neu ddosbarth penodol o achosion, mai hwy fydd yn gorfodi'r Gorchymyn hwn yn hytrach na'r awdurdod lleol.

any particular case or class of case, that they will enforce this Order instead of the local authority.

### RHAN 3

#### Iawndal

#### Iawndal am anifeiliaid nad ydynt yn anifeiliaid buchol a gigyddir oherwydd twbercwlosis

20.–(1) Pan fo–

- (a) Gweinidogion Cymru yn peri cigydda anifail nad yw'n anifail buchol, o dan bwerau a roddir gan adran 32(1) o'r Ddeddf (cigydda oherwydd clefydau eraill) fel y'i cymhwysir i dwbercwlosis; a
- (b) yr anifail hwnnw nad yw'n anifail buchol yn un a adwaenir–
  - (i) yn unol â Gorchymyn Defaid a Geifr (Cofnodion, Adnabod a Symud) (Cymru) 2009(1), pan fo'n afr; neu
  - (ii) yn unol ag erthygl 5, ym mhob achos arall,

yr iawndal taladwy o dan adran 32(3) mewn perthynas â'r anifail hwnnw nad yw'n anifail buchol fydd ei werth fel y'i cyfrifir yn unol â'r Atodlen.

(2) Mae rheoliad 3 o Reoliadau Cynlluniau Cymorthdaliadau a Grantiau Amaethyddol (Apelau) (Cymru) 2006(2) (darparu gweithdrefn apelio) yn gymwys ar gyfer penderfynu'r ffigur priodol, fel pe bai'r penderfyniad hwnnw'n benderfyniad perthnasol.

(3) Ym mharagraff (2) ystyr "ffigur priodol" ("*appropriate figure*") yw'r ffigur a ddarperir ar gyfer "B" gan un o baragraffau 2 i 5 o'r Atodlen.

### PART 3

#### Compensation

#### Compensation for non-bovine animals slaughtered for tuberculosis

20.–(1) Where–

- (a) the Welsh Ministers cause a non-bovine animal to be slaughtered under the powers conferred by section 32(1) of the Act (slaughter in other diseases) in its application to tuberculosis; and
- (b) that non-bovine animal is identified in accordance with–
  - (i) the Sheep and Goats (Records, Identification and Movement) (Wales) Order 2009(1), where it is a goat; or
  - (ii) article 5, in all other cases,

the compensation payable under section 32(3) in respect of that non-bovine animal is to be its value as calculated in accordance with the Schedule.

(2) Regulation 3 of the Agricultural Subsidies and Grants Schemes (Appeals) (Wales) Regulations 2006(2) (provision of appeals procedure) applies to the determination of the appropriate figure as if it was a relevant determination.

(3) In paragraph (2) the "appropriate figure" ("*ffigur priodol*") is the figure provided in respect of "B" by one of paragraphs 2 to 5 of the Schedule.

*Elin Jones*

Llofnodwyd gan y Gweinidog dros Faterion Gwledig, un o Weinidogion Cymru

8 Mawrth 2011

Minister for Rural Affairs, one of the Welsh Ministers

8 March 2011

(1) O.S. 2009/3364 (Cy.296).

(2) O.S. 2006/3342 (Cy.303).

(1) S.I. 2009/3364 (W.296).

(2) S.I. 2006/3342 (W.303).

## YR ATODLEN

## SCHEDULE

Erthygl 20

Article 20

Cyfrifo gwerth anifail nad yw'n anifail buchol, a gigyddir oherwydd twbercwlosis

Calculation of the value of a non-bovine animal slaughtered for tuberculosis

**Cyfrifo**

1. Mae gwerth anifail nad yw'n anifail buchol a gigyddir oherwydd twbercwlosis i'w gyfrifo gan ddefnyddio'r fformiwla ganlynol—

$$A \times B = C.$$

Yn y fformiwla hon—

A yw'r ffigur penodedig a ddarperir gan y tabl ar gyfer pob rhywogaeth a chategori o anifail nad yw'n anifail buchol;

B yw'r ffigur a ddarperir gan un o baragraffau 2 i 5; ac

C yw gwerth yr anifail nad yw'n anifail buchol at ddibenion erthygl 20.

**Calculation**

1. The value of a non-bovine animal slaughtered for tuberculosis is to be calculated using the following formula—

$$A \times B = C$$

Where—

A is the set figure for each species and category of non-bovine animal provided by the table;

B is the figure provided by one of paragraphs 2 to 5; and

C is the value of the non-bovine animal for the purposes of article 20.

**Tabl**

<i>Rhywogaeth</i>	<i>Categori</i>	<i>Ffigur penodedig</i>
(1) Carw		£400.00
(2) Gafr	(a) nad yw'n fwy na blwydd oed;	(a) £80.00
	(b) anifail nad yw'n bridio dros flwydd oed;	(b) £160.00
	(c) benyw sy'n bridio;	(c) £250.00
	(ch) gwryw magu dros flwydd oed;	(ch) £350.00
(3) Alpaca, gwanaco, lama a ficwnia	(a) nad yw'n fwy na 18 mis oed;	(a) £750.00
	(b) anifail nad yw'n bridio dros 18 mis oed;	(b) £750.00
	(c) benyw sy'n bridio dros 18 mis oed;	(c) £1500.00

**Table**

<i>Species</i>	<i>Category</i>	<i>Set figure</i>
(1) Deer		£400.00
(2) Goat	(a) aged not more than 1 year;	(a) £80.00
	(b) non-breeding animal aged more than 1 year;	(b) £160.00
	(c) breeding female;	(c) £250.00
	(d) stud male aged more than 1 year;	(d) £350.00
(3) Alpaca, guanaco, llama and vicuna	(a) aged not more than 18 months;	(a) £750.00
	(b) non-breeding animal aged more than 18 months	(b) £750.00
	(c) breeding female aged more than 18 months;	(c) £1500.00

	(ch) gwryw magu sydd dros 18 mis oed;	(ch) £1500.00
--	---------------------------------------	---------------

	(d) stud male aged more than 18 months;	(d) £1500.00
--	---	--------------

### Hysbysiad gwella milfeddygol

2.–(1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan fo hysbysiad gwella milfeddygol wedi ei gyflwyno i geidwad anifail nad yw'n anifail buchol, a'r ceidwad hwnnw'n methu â chydymffurfio ag un neu ragor o ofynion yr hysbysiad.

(2) Pan fo–

- (a) y ceidwad wedi methu â chydymffurfio ag un gofyniad yn yr hysbysiad gwella milfeddygol;
- (b) anifail nad yw'n anifail buchol wedi ei brofi o dan erthygl 9 (profi ar gyfer twbercwlosis);
- (c) yr anifail hwnnw nad yw'n anifail buchol wedi ei gigydda yn dilyn y prawf hwnnw o dan adran 32(1) o'r Ddeddf fel y mae'n gymwys i dwbercwlosis; ac
- (ch) y prawf wedi ei gyflawni ar yr haid oedd yn cynnwys yr anifail hwnnw nad yw'n anifail buchol (ar ôl cyflwyno'r hysbysiad gwella milfeddygol i'r ceidwad)–
  - (i) am y tro cyntaf, bydd "B" yn 0.75;
  - (ii) am yr ail dro, bydd "B" yn 0.5; neu
  - (iii) ar ôl yr ail dro, bydd "B" yn 0.05.

(3) Pan fo–

- (a) y ceidwad wedi methu â chydymffurfio â mwy nag un gofyniad yn yr hysbysiad gwella milfeddygol;
- (b) anifail nad yw'n anifail buchol wedi ei brofi o dan erthygl 9;
- (c) yr anifail hwnnw nad yw'n anifail buchol wedi ei gigydda yn dilyn y prawf hwnnw o dan adran 32(1) o'r Ddeddf fel y mae'n gymwys i dwbercwlosis; ac
- (ch) y prawf wedi ei gyflawni ar yr haid oedd yn cynnwys yr anifail hwnnw nad yw'n anifail buchol (ar ôl cyflwyno'r hysbysiad gwella milfeddygol i'r ceidwad)–
  - (i) am y tro cyntaf, bydd "B" yn 0.5; neu
  - (ii) ar ôl y tro cyntaf, bydd "B" yn 0.05.

### Methiant i beri bod anifail nad yw'n anifail buchol yn cael ei brofi

3.–(1) Pan fo–

- (a) yn ofynnol i geidwad anifail nad yw'n anifail buchol fod wedi peri i'r anifail hwnnw gael ei brofi â phrawf perthnasol erbyn y dyddiad a bennir mewn hysbysiad ("y dyddiad penodedig") o dan erthygl 9(1) (profi ar gyfer twbercwlosis);

### Veterinary improvement notice

2.–(1) This paragraph applies where the keeper of a non-bovine animal has been served with a veterinary improvement notice and fails to comply with one or more of its requirements.

(2) Where–

- (a) the keeper fails to comply with one requirement in the veterinary improvement notice;
- (b) a non-bovine animal has been tested under article 9 (tuberculosis testing);
- (c) that non-bovine animal has been slaughtered following that test under section 32(1) of the Act as it applies to tuberculosis; and
- (d) that test was applied to the herd that included that non-bovine animal (after the keeper was served with the veterinary improvement notice)–
  - (i) for the first time, "B" is 0.75;
  - (ii) for the second time, "B" is 0.5; or
  - (iii) subsequently, "B" is 0.05.

(3) Where–

- (a) the keeper fails to comply with more than one requirement in the veterinary improvement notice;
- (b) a non-bovine animal has been tested under article 9;
- (c) that non-bovine animal has been slaughtered under section 32(1) of the Act as it applies to tuberculosis following that test; and
- (d) that test was applied to the herd that included that non-bovine animal, (after the keeper was served with the veterinary improvement notice)–
  - (i) for the first time, "B" is 0.5; or
  - (ii) subsequently, "B" is 0.05.

### Failure to have a non-bovine animal tested

3.–(1) Where–

- (a) the keeper of a non-bovine animal has been required to have it tested with a relevant test by a date specified in a notice ("the specified date") served under article 9(1) (tuberculosis testing);

- (b) y prawf wedi ei gyflawni ar ddyddiad ("dyddiad y prawf") sydd ar ôl y dyddiad penodedig;
- (c) yr anifail nad yw'n anifail buchol wedi ei gigydda yn dilyn y prawf o dan adran 32(1) o'r Ddeddf fel y mae'n gymwys i dwbercwlosis; ac
- (ch) y cyfnod rhwng y dyddiad penodedig a dyddiad y prawf—
  - (i) yn fwy na 60 diwrnod ond nid yn fwy na 90 diwrnod, bydd "B" yn 0.75;
  - (ii) yn fwy na 90 diwrnod ond nid yn fwy na 180 diwrnod, bydd "B" yn 0.5; ac
  - (iii) yn fwy na 180 diwrnod, bydd "B" yn 0.05.

(2) Os cigyddwyd anifail nad yw'n anifail buchol yn dilyn cyflawni'r prawf perthnasol arno o dan erthygl 9(5), bydd "B" yn 0.05.

(3) Os cigyddwyd anifail nad yw'n anifail buchol yn rhinwedd darpariaethau erthygl 9(6), bydd "B" yn 0.05.

#### Torri rhwymedigaethau

##### 4.—(1) Pan fo—

- (a) Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni, y tu hwnt i amheuaeth resymol, bod ceidwad anifail nad yw'n anifail buchol wedi cyflawni tramgwydd o dan adran 73 o'r Ddeddf (tramgwyddau cyffredinol) yn rhinwedd y Gorchymyn hwn; a
- (b) anifail nad yw'n anifail buchol wedi ei gigydda o dan adran 32(1) o'r Ddeddf fel y mae'n gymwys i dwbercwlosis—
  - (i) o fewn cyfnod o 6 mis ar ôl bodloni is-baragraff (1)(a); neu
  - (ii) wedi i'r cyfnod hwnnw ddod i ben yn dilyn cyflawni'r prawf perthnasol am y tro cyntaf ar anifeiliaid y ceidwad nad ydynt yn anifeiliaid buchol; ac
- (c) is-baragraff (1)(a) wedi ei fodloni—
  - (i) ar un achlysur, bydd "B" yn 0.5; a
  - (ii) ar fwy nag un achlysur, bydd "B" yn 0.05.

(2) Nid yw'r paragraff hwn yn gymwys o ran methiant i gydymffurfio â hysbysiadau a gyflwynir o dan erthygl 8(1) neu 9(1).

#### Achosion eraill

5. Pan nad yw paragraffau 2, 3, a 4 yn gymwys, bydd "B" yn 1.

- (b) the test has been carried out on a date ("the test date") which is after the specified date;
- (c) the non-bovine animal has been slaughtered under section 32(1) of the Act as it applies to tuberculosis following the test; and
- (d) the interval between the specified date and the test date is—
  - (i) more than 60 days but not more than 90 days, "B" is 0.75;
  - (ii) more than 90 days but not more than 180 days, "B" is 0.5; and
  - (iii) more than 180 days, "B" is 0.05.

(2) Where a non-bovine animal has been slaughtered following the application of the relevant test under article 9(5), "B" is 0.05.

(3) Where a non-bovine animal has been slaughtered by virtue of the provisions of article 9(6), "B" is 0.05.

#### Breach of obligations

##### 4.—(1) Where—

- (a) the Welsh Ministers are satisfied beyond reasonable doubt that the keeper of a non-bovine animal has committed an offence under section 73 of the Act (general offences) by virtue of this Order; and
- (b) a non-bovine animal has been slaughtered under section 32(1) of the Act as it applies to tuberculosis—
  - (i) within the period of 6 months of sub-paragraph (1)(a) being satisfied; or
  - (ii) after the expiry of that period, following the first application to the keeper's non-bovine animals of the relevant test; and
- (c) sub-paragraph (1)(a) is satisfied on—
  - (i) one occasion, "B" is 0.5; and
  - (ii) more than one occasion, "B" is 0.05.

(2) This paragraph does not apply to a failure to comply with notices served under article 8(1) or 9(1).

#### Other cases

5. Where paragraphs 2, 3, and 4 do not apply, "B" is 1.



---

OFFERYNNAU STATUDOL  
CYMRU

---

**2011 Rhif 692 (Cy.104)**

**ANIFEILIAID, CYMRU**

**IECHYD ANIFEILIAID**

Gorchymyn Twbercwlosis (Cymru)  
2011

---

WELSH STATUTORY  
INSTRUMENTS

---

**2011 No. 692 (W.104)**

**ANIMALS, WALES**

**ANIMAL HEALTH**

The Tuberculosis (Wales) Order  
2011